

PRZEDMIOTOWY SYSTEM OCENIANIA Z HISTORII

REGULAMIN OCENIANIA

I. Postanowienia wstępne

Ocenianie osiągnięć edukacyjnych z historii jest zgodne z *Zarządzeniem Ogólnym Oceniania Osiągnięć MEN* i postanowieniami statutu Szkoły Podstawowej nr 36 dotyczącymi oceniania uczniów.

II. Oceniane formy aktywności:

- prace pisemne: sprawdziany (test) i kartkówki
- odpowiedzi ustne
- zeszyt przedmiotowy i zeszyt ćwiczeń
- projekty i zadania długoterminowe
- aktywność indywidualna i w grupach.

III. Kryteria i sposoby oceniania

1. **Sprawdziany i kartkówki** są oceniane w systemie punktowym:

- 0% - 30% pkt – **ocena niedostateczna (ndst)**
- 31% do 50% pkt – **ocena dopuszczająca (dop)**
- 51% do 74% pkt – **ocena dostateczna (dst)**
- 75% do 90% pkt – **ocena dobra (db)**
- 91% do 100% pkt – **ocena bardzo dobra (bdb)**
- **ocena celująca** - otrzymuje ją uczeń, który napisze na ocenę bdb i rozwiąże dodatkowe zadania wykraczające poza program na danym etapie edukacyjnym

Sprawdziany obejmują większą partię materiału i są zapowiadane przynajmniej tydzień przed terminem. Nieobecność na sprawdzianie nie zwalnia z obowiązku pisemnego wykazania się wiadomościami z danej partii materiału w terminie wyznaczonym przez nauczyciela. Po zapowiedzi z zadań pisemnych w formie krótkiego wypracowania na sprawdzianach może być postawiona dodatkowa ocena. Uwzględni ona walory stylistyczne i językowe pracy.

Kartkówki są pisemną, krótką formą wypowiedzi ucznia, która nie jest zapowiedziana i może obejmować materiał z 4 ostatnich jednostek metodycznych.

2. **Odpowiedzi ustne** oceniane są pod kątem:

- poprawności i zawartości merytorycznej
- poprawności językowej i logiki wypowiedzi

Zakres materiału do odpowiedzi obejmuje cały dział programowy.

3. **Zeszyt przedmiotowy/zeszyt ćwiczeń i praca domowa**

Zeszyt przedmiotowy i zeszyt ćwiczeń oceniany jest najmniej raz na semestr. Nauczyciel zobowiązany jest do systematycznej kontroli pracy domowej i sprawdzenia jej wykonania. Uczeń zobowiązany jest systematycznie wypełniać zadania z bieżących tematów lekcyjnych.

Przy ocenie zeszytu bierze się pod uwagę następujące kryteria:

- kompleksowość tj. posiadanie przez ucznia notatek z lekcji, materiałów wykonanych na polecenie nauczyciela lub przez niego dostarczonych
- wykonywanie przez ucznia zadań domowych
- estetykę i poprawność językową (błędy ortograficzne nie decydują o obniżeniu oceny)

Wykonywanie przez ucznia ćwiczeń w zeszytach ćwiczeń, nie zadawanych przez nauczyciela pozwala zdobyć dodatkową ocenę z aktywności.

4. **Prace pisemne**

Przy ocenie prac pisemnych: zadań domowych, projektów, prac długoterminowych i wypracowań na sprawdzianach brane są pod uwagę:

- poprawność i zawartość merytoryczna
- sposób rozwiązania problemu
- walory językowe pracy (styl, temat, rozwinięcie, podsumowanie, bibliografia)
- czytelność, przejrzystość i estetyka wykonania

Prace długoterminowe mogą być przedstawiane na forum klasy w terminie uzgodnionym z nauczycielem. Do oceny pracy włącza się wtedy kryterium prezentacji pracy.

5. Aktywność.

Ocenę aktywności przeprowadza się wpisując „+”/„-” w dzienniku w rubryce „aktywność”. Częstkowe oceny składają się na całość wg następujących kryteriów:

- 5 plusów/ 0 minusów – bdb
- 4 plusy / 1 minus – db
- 3 plusy / 2 minusy – dst
- 2 plusy / 3 minusy – dop
- 1, 0 plusów / 4, 5 minusów – ndst

6. Praca w grupach.

Ocena wpisywana jest w rubryce „aktywność - GR”. Oceniane są: organizacja pracy, komunikacja, zaangażowanie, współpraca w grupie oraz prezentacja pracy

IV. Sposoby poprawiania osiągnięć edukacyjnych

1. Sprawdziany - **uczeń ma obowiązek poprawić ocenę ndst** do uzyskania oceny pozytywnej, rozpoczynając poprawę nie później niż dwa tygodnie od poznania oceny i w terminie ustalonym przez nauczyciela. Oceny od **dop** wzwyż (poza bdb) mogą być poprawiane tylko raz. Ocenę poprawioną wpisuje się z oceną poprawianą (np. 1/3) i obie uwzględniane są przy klasyfikacji śródrocznej i końcowej. Formą poprawy sprawdzianów jest zasadniczo praca pisemna. Uczeń nie zgłaszając się na poprawę traci do niej prawo.
2. Odpowiedzi ustne można poprawiać jednorazowo w terminie do 2 tygodni.
3. Na oceny z kartkówki, zeszytu, ćwiczeń, pracy domowej, prac długoterminowych, projektów, aktywności i pracy w zespole uczeń pracuje cały rok. Oceny te nie mogą ulec zmianie w wyniku jednorazowej poprawy.

V. Dostosowanie wymagań dla uczniów posiadających orzeczenie/opinię PPP

Dostosowanie wymagań edukacyjnych dotyczy form i metod pracy zgodnie z orzeczeniem PPP. Nie może powodować obniżenia wymagań wobec uczniów z normą intelektualną. Zakres wiedzy i umiejętności powinien umożliwić uczniowi sprostanie wymaganiom kolejnego etapu edukacyjnego, zatem są one dostosowywane do możliwości ucznia a nie są obniżane. Np.: pomija się w ocenie prac pisemnych błędy ortograficzne, dyslektyczne i dysgraficzne, czy błędy w zapisywaniu cyfr. Nauczyciel stosując wobec ucznia łagodniejsze kryteria oceniania w zakresie umiejętności, które sprawiają mu trudności ma prawo wymagać od niego większego wkładu pracy w celu ich przewyciężenia.

VI. Postanowienia końcowe.

1. Uczeń ma prawo zgłosić 2razy **NP** obejmujące: nieprzygotowanie do lekcji, odpowiedzi ustnej lub brak zadania domowego. Odnotowywane są one w dzienniczku ucznia i w dzienniku klasy z datą zgłoszenia. W razie braku dzienniczka uczeń traci te przywileje. Niewykorzystane NP nie przechodzą na drugi semestr.
2. Ocena końcowa jest ustalana w oparciu o oceny cząstkowe, przy czym waga form aktywności osiągnięć edukacyjnych nie jest równorzędna. Oceny z prac pisemnych i odpowiedzi ustnych znaczą więcej od pozostałych.

WYMAGANIA

Szczegółowe wymagania na poszczególne oceny dla klas IV - VI opracowane zostały z wykorzystaniem i w oparciu o program nauczania przedmiotu historia i społeczeństwo **Moja historia** wydawnictwa Nowa Era.

KLASA IV

OCENA NIEDOSTATECZNA

Uczeń:

- nie opanował treści na poziomie koniecznym
- ma bardzo poważne braki w podstawowych wiadomościach i umiejętnościach uniemożliwiające dalszą naukę,
- nie przejawia chęci przyswajania nowych wiadomości i współpracy z nauczycielem
- nie prowadzi zeszytu przedmiotowego i zeszytu ćwiczeń,
- nie odrabia pracy domowej i nie jest przygotowany do lekcji

OCENA DOPUSZCZAJĄCA (POZIOM KONIECZNY)

Uczeń:

- odróżnia przeszłość od teraźniejszości i przyszłości
- odróżnia historię od archeologii
- wymienia różne rodzaje zegarów
- określa, w jakim wieku miało miejsce dane wydarzenie
- porządkuje chronologicznie epoki historyczne:
- opowiada o swojej rodzinie (zajęciach, zainteresowaniach, profesjach członków rodziny)
- wyjaśnia, dlaczego pamiątki rodzinne powinniśmy otaczać szczególną troską
- przedstawia, czym dawniej zajmowali się mieszkańcy miast
- wskazuje różnice między miastem a wsią
- przedstawia podstawowe wiadomości o własnym regionie i z pomocą nauczyciela wskazuje go na mapie
- wskazuje Polskę na mapie Europy
- wymienia i opisuje polskie symbole narodowe
- wymienia najważniejsze zabytki w Polsce
- odpowiada, co to jest euro i jakie są symbole Unii Europejskiej
- tłumaczy, na czym polega koczowniczy tryb życia
- wyjaśnia, co umożliwiło przejście człowieka na osiadły tryb życia
- wyjaśnia, dlaczego osady obronne budowano w trudno dostępnych miejscach
- wymienia najważniejsze plemiona polskie
- wyjaśnia, skąd pochodzi nazwa pierwszej polskiej dynastii
- opisuje, czym zajmowali się mieszkańcy wsi i miasta w średniowieczu
- przedstawia elementy uzbrojenia rycerza
- określa różnice między grodem a zamkiem i opisuje wygląd zamku
- przedstawia zajęcia zakonników
- tłumaczy sens powiedzenia: „zastał Polskę drewnianą a zostawił murowaną”
- wyjaśnia, czym jest uniwersytet
- przedstawia, jakiego odkrycia dokonał Mikołaj Kopernik
- opisuje styl życia, strój i zajęcia szlachty
- wymienia wcześniejsze stolice Polski i wskazuje je na mapie
- wymienia najważniejsze wynalazki XIX w i ich twórców
- opisuje położenie robotników w XIX wieku
- opisuje, jak zmieniła się zabudowa miasta w XIX wieku
- wymienia najważniejsze wynalazki XX wieku

OCENA DOSTATECZNA (POZIOM PODSTAWOWY)

Uczeń:

- wyjaśnia, czym zajmuje się historia
- odróżnić przyczynę od skutku
- wskazuje przykłady źródeł pisanych i materialnych
- uporządkować wydarzenia w sposób chronologiczny i lokalizować wydarzenia na osi czasu

- rysuje drzewo genealogiczne własnej rodziny
- wyciąga wnioski odnośnie do historii rodziny na podstawie pamiątek rodzinnych
- wyjaśnia, czym zajmuje się konserwator zabytków
- prezentuje różnice w wyglądzie dawnego i współczesnego miasta
- wymienia narzędzia i maszyny rolnicze
- wskazuje na mapie polskie regiony (krajy historyczne)
- nazywa oraz wskazuje na mapie własną miejscowość i województwo
- wymienia główne kraje Unii Europejskiej
- tłumaczy, na czym polegał koczowniczy tryb życia
- wymienia pierwsze narzędzia i rodzaje broni oraz opowiada, z czego były wykonane
- przedstawia, jak mieszkali i czym żywili się ludzie pierwotni
- opisuje życie gromady oraz opisuje zajęcia mężczyzn i kobiet
- wyjaśnia, na czym polegała różnica między koczowniczym a osiadłym trybem życia
- wskazuje na mapie Biskupin i szlak bursztynowy
- tłumaczy, o czym przypomina legenda o Lechu, Czechu i Rusie i przedstawia legendarne początki państwa polskiego najdawniejszego państwa polskiego
- opowiada, w jaki sposób ukształtowało się państwo polskie
- wskazuje różnice między wsią a miastem w charakterze zabudowy oraz ze względu na zajęcia ludności
- opisuje wygląd średniowiecznego miasta
- opisuje kolejne etapy życia rycerza
- przedstawia, jakie funkcje społeczne pełnił Kościół w średniowieczu
- określić na mapie, jakie kraje wchodziły w skład państwa rządzonego przez Kazimierza Wielkiego
- wyjaśnia, dlaczego król Kazimierz otrzymał przydomek „Wielki”
- wskazuje na mapie Wisłę, Kraków, Toruń, Olsztyn, Frombork, Zamość, Sandomierz, Gdańsk, Gniezno i Poznań
- tłumaczy, dlaczego Akademię Krakowską nazywamy Uniwersytetem Jagiellońskim, zna datę jego założenia
- wskazuje na mapie Rzeczpospolitą Obojga Narodów
- wymienia narody, które zamieszkiwały dawną Rzeczpospolitą
- wyjaśnia, dlaczego wiek XVI został nazwany „złotym”
- opisuje, jak rozwijała się Warszawa w XVIII wieku
- opisuje zmiany, jakie zaszły w życiu ludzi w XIX wieku i w sposobach spędzania wolnego czasu
- wyjaśnia, dzięki czemu wzrosła liczba ludności i wydłużył się okres życia ludzkiego

OCENA DOBRA (POZIOM ROZSZERZAJĄCY)

Uczeń:

- wyjaśnia hasło „historia nauczycielką życia”
- wyjaśnia znaczenie wynalezienia pisma dla procesu poznawania przeszłości
- opisuje zasady działania różnych rodzajów zegarów
- zaznacza wydarzenia i odczytywać wiadomości z osi czasu
- porządkuje chronologicznie epoki historyczne i wymienia odpowiadające im charakterystyczne cechy
- wyjaśnia, jakie funkcje i role pełni poszczególni członkowie rodziny
- na podstawie rodzinnych fotografii dostrzegać cechy różniące ludzi, rodziny współczesne od dawnych
- porównuje, jak wyglądało życie na wsi dawnej i obecnie
- wymienia charakterystyczne przykłady kultury ludowej własnego regionu
- wymienia najważniejsze organy władzy państwowej
- wskazuje, gdzie i w jakich okolicznościach stykamy się z symbolami narodowymi
- przedstawia rolę muzeów w gromadzeniu, zachowaniu i prezentacji dóbr kultury
- wymienia i wskazuje na mapie kraje wchodzące w skład Unii Europejskiej
- wyjaśnia, w jaki sposób umiejętność rozpalania ognia zmieniła życie ludzi
- tłumaczy, od czego wywodzą się nazwy najstarszych epok w dziejach ludzkości
- opisuje życie codzienne mieszkańców Biskupina
- wskazuje inne obok Polaków narody i języki słowiańskie
- wyjaśnia, jakie korzyści przyniosło Polsce przyjęcie chrześcijaństwa
- przedstawia podział mieszkańców miasta średniowiecznego na grupy społeczne
- wymienia różnice między wyglądem średniowiecznych i współczesnych miast i wsi
- wymienia rycerskie normy postępowania
- opisuje różnice w stylu życia poszczególnych grup społecznych (stanów) w średniowieczu
- wymienia zasługi Kazimierza Wielkiego dla Polski
- ocenia, dlaczego edukacja jest ważna w życiu człowieka
- porównuje różne kategorie szlachty
- wyjaśnia, w jaki sposób rycerstwo przekształciło się w szlachtę

- opisuje wpływ rozwoju nauki i techniki na życie codzienne ludzi i środowisko naturalne w XIX wieku
- opowiada, jakie przemiany nastąpiły w XIX wieku w zakresie uprawnień politycznych i edukacji
- wymienia przyczyny rozwoju miast w XIX wieku
- przedstawia, jak zmienił się styl życia człowieka w XX wieku, dzięki odkryciom i wynalazkom, w porównaniu z poprzednimi epokami

OCENA BARDZO DOBRA (POZIOM DOPEŁNIAJĄCY)

Uczeń:

- wyjaśnia znaczenie edukacji historycznej
- wyjaśnia rolę źródła historycznego w poznaniu i rekonstrukcji przeszłości
- wyjaśnia, do czego służą określone dokumenty
- opowiada o tradycjach własnej rodziny
- samodzielnie poszukuje i przedstawia informacje dotyczące historii własnej miejscowości, wybranych zabytków w swojej miejscowości, regionu, Polsce
- wyjaśnia, dlaczego cenne dla narodu przedmioty lub budowle otacza się szczególną ochroną
- podaje przykłady zwyczajów związanych z życiem na wsi
- wyjaśnia, czym naród różni się od społeczeństwa
- przedstawia główne zadania Unii Europejskiej
- przedstawia, jakie czynniki tworzą wspólną kulturę europejską
- odpowiada na pytanie, dlaczego Polacy są także Europejczykami?
- opowiada, jak zmieniło się życie po przejściu ludzi na osiadły tryb życia
- wyjaśnia, jakie zmiany zaszły w życiu ludzi po opanowaniu umiejętności wytopienia metali
- opisuje wierzenia religijne dawnych Słowian
- przedstawia, jak zostało zorganizowane państwo Mieszka I
- wyjaśnia zasadę własności ziemi w średniowieczu
- samodzielnie poszukuje i przedstawia wiadomości o okolicznych zamkach i lokalnych świątyniach
- porównuje kształt terytorialny Polski z państwem Mieszka I i dawną Rzeczpospolitą
- dokonuje własnej oceny tolerancji
- przedstawia, w jaki sposób zorganizowany był handel zbożem
- samodzielnie poszukuje i przedstawia wiadomości na temat XVI-wiecznych zabytków w najbliższej okolicy
- przygotowuje krótki plan wycieczki po Warszawie
- wyjaśnia, jaką rolę pełni stolica w funkcjonowaniu państwa
- samodzielnie poszukuje i przedstawia wiadomości na temat odkryć i wynalazków w XIX wieku
- wyjaśnia związek między upowszechnieniem edukacji a rozwojem nauki i techniki
- samodzielnie poszukuje i przedstawia informacje na temat podboju kosmosu przez człowieka

OCENA CELUJĄCA (POZIOM WYKRACZAJĄCY)

Uczeń:

- posiada umiejętności wykraczające poza w/w poziomy
- rozwija własne zainteresowania historyczne,
- osiąga sukcesy w konkursach historycznych,
- nie posiada braków w prowadzonym zeszycie przedmiotowym i zeszycie ćwiczeń i wykonuje w nich zadania dodatkowe
- współpracuje z nauczycielem w przygotowaniu zajęć opartych na twórczym rozwiązywaniu problemów,
- potrafi wykorzystywać nabytą wiedzę na lekcjach innych przedmiotów

KLASA V

OCENA NIEDOSTATECZNA

Uczeń:

- nie opanował treści na poziomie koniecznym
- ma bardzo poważne braki w podstawowych wiadomościach i umiejętnościach uniemożliwiające dalszą naukę,
- nie przejawia chęci przyswajania nowych wiadomości i współpracy z nauczycielem
- nie prowadzi zeszytu przedmiotowego i zeszytu ćwiczeń,
- nie odrabia pracy domowej i nie jest przygotowany do lekcji

OCENA DOPUSZCZAJĄCA (POZIOM KONIECZNY)

Uczeń:

- zna pojęcia: prehistoria, praludzie, epoka kamienia, Mezopotamia, Egipt, Nil, faraon, Eufrat, Tygrys, system nawadniający, piramida, kapłani, mumia, Żydzi, Palestyna, Biblia, Dziesięcioro Przykazań, alfabet, pismo, Chiny, Wielki Mur, Hellada, Hellenowie, mity, Olimp, demokracja, Ateny, Akropol, Persja, Macedonia, Italia, łacina, rzymskie drogi, mosty, termy, forum, bogowie rzymscy, (Jowisz, Junona, Westa), chrześcijaństwo, wędrówka ludów, wandalizm, język grecki, Bizancjum, Konstantynopol, prawosławie, Arabowie, islam, muzułmanie, Frankowie, wikingowie, Skandynawia, drakkar, wyprawy krzyżowe, zakony rycerskie, Palestyna
- opowiada na podstawie ilustracji, jak wyglądali praludzie
- przy pomocy nauczyciela i ilustracji w podręczniku opowiada, jak działał system nawadniający
- z pomocą nauczyciela wymienia zajęcia mieszkańców Egiptu
- przy pomocy nauczyciela opowiada o religii Żydów
- wymienia różne rodzaje pisma
- wymienia zajęcia starożytnych Greków
- zna postacie mityczne: Zeusa, Hery
- opowiada na podstawie ilustracji z podręcznika, jak Grecy wyobrażali sobie bogów i wymienia atrybuty przedstawionych tam bogów
- przy pomocy nauczyciela odpowiada, kto sprawował władzę w Atenach
- opowiada legendę o powstaniu Rzymu
- na podstawie ilustracji w podręczniku opisuje Forum Romanum
- zna postacie: Aleksandra Wielkiego, Jezusa z Nazaretu, apostoła Piotra, Justyniana I Wielkiego, Mahometa, Karola Wielkiego
- na podstawie ilustracji opowiada o zniszczeniu Rzymu przez Wandalów
- na podstawie ilustracji z podręcznika wymienia cechy charakterystyczne budowli wzorowanych na antycznych
- opowiada na podstawie ilustracji z podręcznika, jak wyglądała karawana kupiecka
- przy pomocy ilustracji z podręcznika opisuje łódź wikingów
- przy pomocy nauczyciela wyjaśnia, jaka rolę pełniły zakony rycerskie w Ziemi Świętej
- zna pojęcia: plemiona polskie, chrzest Polski, Gniezno, Prusowie, zjazd gnieźnieński, koronacja testament Bolesława Krzywoustego, rozbięcie dzielnicowe, wielki mistrz, zakon krzyżacki, papież, cesarz, Mongołowie, Tatarzy, bitwa pod Legnicą, Akademia Krakowska, unia, bitwa pod Grunwaldem
- zna postacie: Mieszko I, Dobrawa, Bolesława Chrobrego, Ottona III, biskupa Wojciecha, Bolesława Krzywoustego, Konrada Mazowieckiego, Henryka Pobożnego, Władysława Łokietka, Kazimierza Wielkiego, Jadwigi, Władysława Jagiełły, Ulricha von Jungingena, Witolda, Kazimierza Jagiellończyka
- na podstawie podręcznika opisuje wygląd grodu z przełomu X i XI wieku,
- wymienia poszczególne elementy drabiny feudalnej na podstawie ilustracji w podręczniku
- opisuje pracę górników w kopalni soli na podstawie ilustracji
- opisuje na podstawie ilustracji w podręczniku zamek krzyżacki, rycerza polskiego i krzyżackiego
- zna pojęcia: zamek, witraż, katedra, papier, druk, pergamin
- opisuje na podstawie ilustracji w podręczniku budowlę w stylu romańskim i gotyckim
- opowiada na podstawie ilustracji, jak powstawała średniowieczna księga

OCENA DOSTATECZNA (POZIOM PODSTAWOWY)

Uczeń:

- zna pojęcia: epoka brązu, epoka żelaza, zikkurat, Babilonia, Sumerowie, kodeks, władza despotyczna, urzędnicy, kapłani, politeizm, judaizm, Stary Testament, Ziemia Święta, monoteizm, Arka Przymierza, Jerozolima, pismo klinowe, pismo obrazkowe, piktogramy, papirus, hieroglify, Żółta Rzeka, Indus, Mohendzo Daro, kolonie, handel, flota, mitologia, nektar, ambrozja, herosi, wyrocznie, polis, obywatel, polityk, agora, zgromadzenie ludowe, hellenizm, barbarzyńca, Maraton, republika, konsul, senat, akwedukty, amfiteatr,

Koloseum, bazylika, Nowy Testament, ewangelie, apostołowie, Mesjasz, tolerancja, Hunowie, Wandalowie, Goci, podział imperium na wschodnie i zachodnie, epoka antyczna, języki romańskie, patriarcha, ikona, mozaika, Hagia Sophia, cerkiew, Koran, meczet, Mekka, Allach, cesarstwo, traktat w Verdun, dynastia Karolingów, sagi, Odyn, runy

- wymienia cechy wyróżniające człowieka w świecie przyrody
- odpowiada, dlaczego pierwsze cywilizacje powstawały nad rzekami
- na podstawie ilustracji opisuje zikkurat
- wymienia osiągnięcia ludów Mezopotamii
- wymienia kilku bogów, w których wierzyli Egipcjanie
- przedstawia podział społeczeństwa starożytnego Egiptu
- zna postacie: Salomona, Abrahama, Mojżesza, Peryklesa, Gajusza Juliusza Cezara, Justyniana Wielkiego, Chlodwiga, Karola Wielkiego
- tłumaczy, na czym polega różnica między religią monoteistyczną i politeistyczną
- wymienia kilka osiągnięć mieszkańców starożytnych Chin
- wskazuje kilka różnic pomiędzy pismem klinowym, obrazkowym i alfabetycznym
- na podstawie ilustracji z podręcznika opisuje pracę Greków w porcie
- wskazuje na mapie Grecję
- wymienia imiona kilku bogów i dziedziny, którymi się opiekowali
- wymienia niektóre prawa obywatelskie
- wymienia bitwy Greków z Persami
- powiedziec, kto sprawował władzę w republice rzymskiej
- opowiada, jak wyglądał amfiteatr i co się w nim odbywało
- wymienia osiągnięcia Rzymian
- opisuje wierzenia Rzymian
- zna i zaznacza na osi czasu daty urodzin i śmierci Jezusa oraz edyktu tolerancyjnego w Rzymie
- wskazuje na mapie cesarstwo wschodnie i zachodnie oraz ich stolice
- wymienia nazwy plemion najeżdżających na Rzym w IV i V w.
- wymienia języki należące do grupy języków romańskich
- podaje kilka przykładów osiągnięć Bizantyńczyków
- wymienia zmiany, jakie wprowadził Justynian I Wielki w cesarstwie
- wskazuje na mapie oraz określić położenie cesarstwa bizantyńskiego i Konstantynopola
- wymienia główne założenia islamu
- podaje kilka osiągnięć Arabów i na podstawie podręcznika najbardziej charakterystyczne cechy sztuki arabskiej
- na podstawie ilustracji z podręcznika opowiada, dlaczego Karola nazywano Wielkim
- odpowiada, dlaczego Wikingowie podejmowali się niebezpiecznych wypraw
- opowiada o warunkach naturalnych Skandynawii
- wymienia przyczyny krucjat
- zna pojęcia: gród, dynastia Piastów, arcybiskupstwo, dzielnica senioralna, senior, Pomorze Gdańskie, spisanie prawa, Kujawy, Wielkopolska, Małopolska, Litwa, Jagiellonowie, Żmudź, wojna trzynastoletnia, Prusy Zakonne, Prusy Królewskie
- wymienia plemiona, które dały początek państwu polskiemu,
- zna i zaznacza na osi czasu datę 966 r.
- opowiada, jak dawniej odbywał się chrzest
- przedstawia rolę misji biskupa Wojciecha w Prusach
- opowiada o zjeździe w Gnieźnie
- wymienia osiągnięcia Bolesława Krzywoustego i opowiada, dlaczego Bolesław podzielił Polskę na dzielnice
- odpowiada, dlaczego Konrad Mazowiecki sprowadził Krzyżaków do Polski
- zna pojęcia: feudalizm, stan, rycerstwo, mieszczaństwo, chłopstwo, duchowieństwo, cech, uniwersytet i wymienia istniejące w średniowieczu stany
- opowiada o średniowiecznym mieście i jego mieszkańcach
- na podstawie ilustracji opowiada o bitwie pod Legnicą
- odpowiada, dlaczego króla Kazimierza III nazwano Wielkim i
- wymienia reformy Kazimierza Wielkiego
- opowiada, jak handlowano w Krakowie w czasach Kazimierza Wielkiego
- przedstawia na podstawie podręcznika pokrewieństwo Piastów i Andegawenów
- wymienia warunki unii w Krewie
- wymienia przyczyny wojen z Krzyżakami i
- opowiada o bitwie pod Grunwaldem
- pojęcia: styl romański, styl gotycki, sklepienie, przypory, tryptyk, skryptorium, inkaust, kopista, kronika, rocznik, psalterz
- wskazuje na podstawie ilustracji podobieństwa i różnice pomiędzy poznanymi średniowiecznymi budowlami obronnymi
- opowiada, jak dzisiaj korzysta się z biblioteki

OCENA DOBRA (POZIOM ROZSZERZAJĄCY)

Uczeń:

- wymienia zmiany w sposobie, życia, które przyniosły epoki żelaza i brązu
- wyjaśnia, czym różni się osiadły tryb życia od koczowniczego
- podaje wynalazki, które wpłynęły na życie ludzi w prehistorii
- wyjaśnia wpływ warunków naturalnych i przyrodniczych Mezopotamii na życie ludzi
- wskazuje na mapie Mezopotamię, Babilonię, Eufrat, Tygrys, Palestynę, Egipt i Nil
- wyjaśnia, na czym polega politeizm
- wymienia kilka osiągnięć Egipcjan
- wyjaśnia związek pomiędzy mumifikowaniem zwłok a wyobrażeniami Egipcjan na temat życia pozagrobowego
- opisuje religię Żydów
- wymienia i porównuje różne rodzaje pisma i omawia jego znaczenie i rolę, jaka odegrało pismo w rozwoju cywilizacji
- wskazuje kilka współczesnych piktogramów
- wyjaśnia rolę wielkich rzek w tworzeniu się cywilizacji
- wskazuje na mapie Grecję, niektóre jej kolonie, Persję, Macedonię i Ateny
- wyjaśnia, dlaczego Grecy zakładali kolonie
- wyjaśnia, czym są mity, polis
- opisuje, jaka była rola wierzeń w życiu Greków
- podaje różnice pomiędzy herosami a bogami
- wyjaśnia, na czym polegała demokracja ateńska
- wyjaśnia, na czym polegał hellenizm
- umieszcza daty wojen grecko-perskich i wypraw Aleksandra Wielkiego na osi czasu
- zna pojęcia: dyktator, cesarstwo, Panteon, kalendarz juliański, prawo rzymskie
- wskazuje na mapie Półwysep Apeniński, Rzym, Palestynę, Jerozolimę, miejsca, dokąd dotarła religia chrześcijańska, tereny, skąd przybyły plemiona barbarzyńców
- zna i zaznacza na osi czasu daty: 753 r. p.n.e., 509/508 r. p.n.e.,
- opowiada, jak funkcjonowała republika rzymska
- opisuje osiągnięcia Rzymian i rolę prawa ich w życiu
- przedstawia wpływ kultury greckiej na kulturę rzymską
- omawia, kto i dlaczego chętnie przyjmował wiarę w Chrystusa w początkach istnienia chrześcijaństwa
- wyjaśnia przyczyny prześladowań chrześcijan
- wyjaśnia znaczenie daty 476 r.
- wymienia przyczyny upadku państwa Rzymian
- zna i zaznacza na osi czasu daty: podziału cesarstwa na wschodnie i zachodnie i datę upadku cesarstwa zachodniego
- podaje przykłady wpływu antyku na współczesną architekturę i sztukę
- wyjaśnia pochodzenie słowa alfabet
- wyjaśnia, jaki wpływ na wzrost znaczenia Konstantynopola miało jego położenie geograficzne
- zna i zaznacza na osi czasu daty podziału chrześcijaństwa 1054 r. oraz upadku Bizancjum 1453 r.
- wskazuje na mapie Półwysep Arabski i Mekkę
- zna i zaznacza na osi czasu 622 r. i wyjaśnia, czym dla wyznawców islamu jest ta data
- wyjaśnia, w jaki sposób Arabowie odnosili się do podbitej ludności
- zna i zaznacza na osi czasu daty: 800 r. i 843 r.
- wskazuje na mapie państwo Karola Wielkiego oraz terytoria wydzielone na mocy traktatu w Verdun
- wyjaśnia, jakie zmiany w swoim państwie wprowadził Karol Wielki
- wskazuje na mapie kraje skandynawskie oraz miejsca, do których dopłynęli Wikingowie
- wymienia współczesne państwa skandynawskie
- wskazuje na mapie siedziby plemion polskich
- opowiada, jak powstało państwo polskie
- wyjaśnia, jaka rolę spełniali duchowni w państwie Mieszka I
- zna i zaznacza na osi czasu daty: 1000 r., 1025 r., 1138 r., 1226 r., 1241 r., 1308 r., 1320 r., 1364 r., 1385 r., 1410 r., 1454 r. i 1466
- wymienia postanowienia zjazdu w Gnieźnie i omawia, jak wyobrażał sobie Europę Otton III
- wskazuje na mapie granice Polski w XII wieku
- wyjaśnia, na jakich zasadach Bolesław Krzywousty i podzielił Polskę
- wymienia skutki rozbicia dzielnicowego
- wskazuje pozytywne i negatywne skutki sprowadzenia Krzyżaków do Polski i opowiada, jak zorganizowane było państwo krzyżackie
- wskazuje różnice pomiędzy poszczególnymi stanami

- wyjaśnia, jaka rolę pełnił Kościół katolicki w średniowiecznej
- wyjaśnia pochodzenie legendy o Lajkoniku
- wskazuje na mapie teren państwa polskiego w XIV w., Litwę, sąsiadów Polski, Grunwald, Żmudź, Prusy Królewskie, Prusy Zakonne
- wyjaśnia sens powiedzenia, że król Kazimierz „zastał Polskę drewnianą, a zostawił murowaną”
- wymienia postanowienia I i II pokoju toruńskiego
- podaje cechy stylów: romańskiego i gotyckiego oraz porównuje je ze sobą
- wyjaśnia, dlaczego średniowieczni rycerze budowali zamki
- wyjaśnia, czym dla historyka są kroniki i roczniki
- opisuje, jak funkcjonowała biblioteka klasztorna

OCENA BARDZO DOBRA (POZIOM DOPEŁNIAJĄCY)

Uczeń:

- zaznacza epoki na osi czasu
- omawia zależności człowieka od przyrody
- wyjaśnia, dlaczego w starożytności ludzie spisali prawo w postaci kodeksu
- wymienia cechy pierwszych cywilizacji na przykładzie cywilizacji sumeryjskiej
- wyjaśnia, na czym polegała władza despotyczna faraona
- omawia organizację państwa faraonów
- opisuje wierzenia starożytnych Egipcjan
- umieszcza wydarzenia z dziejów Izraelitów na osi czasu
- omawia różnice między wierzeniami Żydów i Egipcjan
- wyciągnąć wnioski dotyczące przełomowego znaczenia wynalazku pisma
- wskazuje na mapie Chiny, Żółta Rzekę, Indus i Mohendzo Daro
- omawia osiągnięcia mieszkańców Chin
- wymienia cechy wspólne poznanych cywilizacji nadrzecznych
- wyjaśnia wpływ środowiska naturalnego na zajęcia mieszkańców Hellady
- omawia czynniki jednoczące Hellenów
- porównuje wierzenia Greków z innymi poznanymi już religiami
- opowiada, jaka rolę pełniły wyrocznie w życiu Greków
- wyjaśnia umowność postaci bogów przybierających cechy ludzkie
- porównuje teatr antyczny i współczesny oraz dawne i obecne igrzyska olimpijskie
- ocenia, jakie znaczenie w życiu ludzi mają teatr i sport
- wyjaśnia, jak wybitne jednostki wpływają na losy państw
- ocenia postawę Aleksandra Wielkiego wobec podbitych Ludów
- wyjaśnia dawne i współczesne znaczenie słowa prowincja
- opowiada, na czym polegała wymiana kulturalna w Imperium Rzymskim
- samodzielnie wyszukać informacje na temat zabytków starożytnego Rzymu
- wyjaśnia znaczenie prawa rzymskiego w starożytności i współcześnie
- wyjaśnia sens powiedzenia „wszystkie drogi prowadzą do Rzymu”
- wyjaśnia, czym chrześcijaństwo różni się od politeistycznych wierzeń Rzymian i religii Żydów
- opisuje wpływy, jakim podlegały wierzenia Rzymian
- wyjaśnia, kto i dlaczego podzielił cesarstwo rzymskie
- wyjaśnia i omawia przyczyny upadku Rzymu
- ocenia wkład starożytności w kulturę współczesnej Europy
- wyszukuje samodzielnie zabytki, rzeźby, obrazy itp., wzorowane na sztuce antycznej
- wskazuje różnice pomiędzy katolicyzmem i prawosławiem
- wymienia skutki podziału chrześcijaństwa
- porównuje islam z innymi poznanymi religiami
- zaprojektować wzór arabski • wymienia kilka współczesnych państw, w których religia dominująca jest islam
- wyjaśnia rolę majordomów na dworze Merowingów
- opisuje sposób organizacji państwa Franków
- wyjaśnia, co ułatwiło wikingom żeglugę
- opisuje życie i wierzenia Skandynawów i wyjaśnia, dlaczego władcy Wikingów zdecydowali się przyjąć chrześcijaństwo
- wyjaśnia rolę chrześcijaństwa i papieża w średniowiecznej Europie
- uzasadnia, że chrzest Polski miał zasadnicze znaczenie dla losów narodu i państwa polskiego
- określa, czy region, w którym mieszka uczeń, leży w granicach dawnego państwa Mieszka I
- wyjaśnia znaczenie męczeńskiej śmierci biskupa Wojciecha dla ustanowienia arcybiskupstwa w Gnieźnie
- uzasadnia, że zjazd gnieźnieński i koronacja Bolesława Chrobrego miały duże znaczenie dla losów Polski
- ocenia znaczenie zjazdu w Gnieźnie dla usamodzielnienia się Kościoła w Polsce

- dokonuje oceny rozbitcia dzielnicowego
- ocenia, jak decyzja Konrada Mazowieckiego wpłynęła na dalsze losy Polski
- ocenia działalność Krzyżaków i ich politykę na podbitych terenach
- wyjaśnia, jakie znaczenie dla Polski miała utrata Pomorza Gdańskiego
- omawia znaczenie Kościoła w średniowieczu
- wyjaśnia, jakie czynniki polityczne i kulturalne łączyły średniowieczną Europę
- wyjaśnia, dlaczego Mongołowie odnosili zwycięstwa nad wojskami europejskimi
- wymienia czynniki, które pomogły zjednoczyć państwo polskie i wyjaśnia, jaka rolę w zjednoczeniu ziem polskich odegrał Władysław Łokietek
- ocenia politykę wewnętrzną i zagraniczną Kazimierza Wielkiego
- wyjaśnia, dlaczego doszło do zawarcia unii polsko-litewskiej i jakie było jej znaczenie
- wskazuje na mapie zmiany po II pokoju toruńskim i uzasadnia znaczenie ponownego przyłączenia do Polski Pomorza Gdańskiego
- omawia skutki wojen z Krzyżakami
- ocenia, czy wielkie zwycięstwa wojenne zawsze przynoszą duże korzyści
- wyjaśnia, jaka rolę w średniowieczu odgrywały obrazy i rzeźby o treści religijnej
- przygotowuje i przedstawia informacje na temat zabytków romańskich i gotyckich w swojej miejscowości i regionie
- porównuje sposób powstawania ksiąg dawniej i dziś
- wyjaśnia rolę klasztorów w tworzeniu bibliotek i przepisywaniu ksiąg
- zna postać Galla Anonima

OCENA CELUJĄCA (POZIOM WYKRACZAJĄCY)

Uczeń:

- posiada umiejętności wykraczające poza w/w poziomy
- rozwija własne zainteresowania historyczne,
- osiąga sukcesy w konkursach historycznych,
- nie posiada braków w prowadzonym zeszycie przedmiotowym i zeszycie ćwiczeń i wykonuje w nich zadania dodatkowe
- współpracuje z nauczycielem w przygotowaniu zajęć opartych na twórczym rozwiązywaniu problemów,
- potrafi wykorzystywać nabytą wiedzę na lekcjach innych przedmiotów

KLASA VI

OCENA NIEDOSTATECZNA

Uczeń:

- nie opanował treści na poziomie koniecznym
- ma bardzo poważne braki w podstawowych wiadomościach i umiejętnościach uniemożliwiające dalszą naukę,
- nie przejawia chęci przyswajania nowych wiadomości i współpracy z nauczycielem
- nie prowadzi zeszytu przedmiotowego i zeszytu ćwiczeń,
- nie odrabia pracy domowej i nie jest przygotowany do lekcji

OCENA DOPUSZCZAJĄCA (POZIOM KONIECZNY)

Uczeń:

- potrafi wymienia cztery stany średniowieczne
- wie, jaka była rola Kościoła w średniowieczu
- zna postacie: Vasco da Gama, Krzysztofa Kolumba i Ferdynanda Magellana
- wie, jakie ludy podbili konkwistadorzy
- opisuje na podstawie ilustracji w podręczniku zajęcia Inków i opowiada o życiu i zajęciach plemion indiańskich
- na podstawie ilustracji w podręczniku wymienia cechy charakterystyczne budowli renesansowych
- zna postacie: Leonarda da Vinci, Michała Anioła, Mikołaja Kopernika, Mikołaja Reja, Zygmunta Starego
- zna postacie: Marcina Lutra i Jana Kalwina oraz głoszone przez nich poglądy
- wymienia główne wyznania protestanckie w Europie i wie, jakie są podstawowe zasady wiary wyznań ewangelickich
- opisuje na podstawie infografiki z podręcznika zmiany wyglądu domów szlacheckich
- wymienia zajęcia szlachty i różne grupy stanu szlacheckiego
- wymienia postanowienia unii lubelskiej na podstawie tabeli z podręcznika
- wskazuje na mapie obszar Rzeczypospolitej Obojga Narodów
- zna postacie: Zygmunta III Wazy, Bohdana Chmielnickiego, Jana Kazimierza, Stefana Czarnieckiego, Jana III Sobieskiego
- wymienia państwa, z którymi Rzeczpospolita prowadziła wojny w XVII wieku
- opisuje na podstawie ilustracji w podręczniku port europejski
- zna postacie: Rubensa, Caravaggia, El Greca, Rembrandta, Williama Szekspira, Moliera
- opisuje na podstawie ilustracji i tekstu z podręcznika cechy charakterystyczne sztuki barokowej
- wymienia dziedziny nauki i techniki, w których dokonały się największe zmiany
- wie, czym są kolonie i wymienia towary kolonialne
- zna postacie: Jana Sebastiana Bacha, Antonio Vivaldiego, Wolfganga Amadeusza Mozarta
- opisuje na podstawie ilustracji z podręcznika dom bogatego mieszczanina
- wymienia najważniejsze wynalazki XVIII w.
- wymienia kilka amerykańskich stanów
- wie, dlaczego niektóre kolonie w Ameryce postanowiły zaprotestować przeciw rządowi brytyjskim
- zna postacie: George'a Waszyngtona, Kazimierza Pułaskiego, Tadeusza Kościuszki, Bartosza Głowackiego
- zna daty 1776 r., 1789 r.
- zna wynalazki skonstruowane przez Beniamina Franklina
- zna daty: 1764 r., 1772 r. 1794 r., 1795 r.
- opisuje na podstawie ilustracji obrazy Jana Matejki: „Rejtan, czyli upadek Polski”, „Konstytucja 3 maja 1791 roku”
- opowiada na podstawie ilustracji i tekstu z podręcznika o obiadach czwartkowych
- wie, które państwa dokonały drugiego rozbioru Polski
- wie, dlaczego zakładano księgozbiory w XVIII w. i opisuje na podstawie ilustracji XVIII-wieczną bibliotekę
- wie, z jakich stanów składało się społeczeństwo francuskie
- zna postać Napoleona Bonaparte
- wymienia dwa państwa wrogie wobec napoleońskiej Francji
- wymienia najważniejsze wynalazki XIX w i ich twórców
- wymienia główne odkrycia naukowe XIX w.
- opisuje ilustrację z podręcznika przedstawiając pracę w hucie żelaza i zna sytuację robotników w XIX w.
- opowiada na podstawie tekstu źródłowego o pracy dzieci w fabryce
- wskazuje na mapie Włochy i Niemcy
- opowiada o XIX-wiecznym mieście na podstawie ilustracji w podręczniku
- wymieni korzyści związane z uprawianiem sportu

- zna postać Janusza Korczaka
- zna hymn narodowy
- zna postacie: gen. Jana Henryka Dąbrowskiego, Józefa Wybickiego, księcia Józefa Poniatowskiego, Michała Drzymały
- zna daty: 1830 r., 1863 r.
- wskazuje na mapie w atlasie i podręczniku Księstwo Warszawskie i Królestwo Polskie
- opowiada na podstawie ilustracji, jak Polacy wyrażali swój patriotyzm
- opowiada, co przedstawiali w swoich dziełach polscy twórcy po upadku powstania styczniowego
- wymienia różne metody walki o polskość
- opisuje na podstawie ilustracji z podręcznika, jak wygląda życie i praca robotników w XIX-wiecznej Łodzi
- zna daty: 1914 r., 1917 r., 1918 r. 11 listopada 1918 r.
- wymienia na podstawie ilustracji nowe rodzaje broni używane w czasie I wojny światowej
- podaje nazwy państw uczestniczących w I wojnie światowej
- zna postacie: Józefa Piłsudskiego, Romana Dmowskiego
- wymienia przyczyny rewolucji w Rosji
- wymienia na podstawie tekstu źródłowego cechy Józefa Stalina
- zna pojęcia: giełda, krach, kryzys
- zna postać Adolfa Hitlera
- opowiada o Józefie Piłsudskim i roli, jaką odgrywał w II Rzeczypospolitej
- wie, jak zmieniła się rola kobiet w I poł. XX w.
- wymienia nowe formy rozrywki w I poł. XX w.
- zna i zaznacza na osi czasu daty: 1 września 1939 r., 17 września 1939 r.
- opowiada na podstawie tekstu źródłowego, jak przebiegało bombardowanie Warszawy
- zna pojęcia i wie, czym były: getto, obóz koncentracyjny
- opowiada, w jaki sposób Niemcy traktowali ludność cywilną w okupowanej Polsce
- zna postacie: Stefana Starzyńskiego, o. Maksymiliana Marii Kolbego, gen. Władysława Sikorskiego, prymasa Stefana Wyszyńskiego
- wskazuje na mapie, którą część Europy wyzwolili alianci, a którą Armia Czerwona
- opisuje na podstawie ilustracji bitwę pod Monte Cassino i wyjaśnia, dlaczego zdobycie tego miejsca było bardzo trudne
- opowiada na podstawie ilustracji w podręczniku o życiu w okupowanej Warszawie
- zna pojęcia: NATO, Układ Warszawski, ONZ, stalinizm, Polska Rzeczpospolita Ludowa (PRL)
- opowiada na podstawie ilustracji, czym różniło się życie codzienne w obu państwach niemieckich
- wymienia na podstawie ilustracji ośrodki władzy w Polsce w czasie stalinizmu
- opowiada na podstawie ilustracji, które grupy Polaków prześladowali komuniści, a które mogły korzystać z przychylności władz
- zna daty: czerwiec 1980 r., 13 grudnia, 1981 r., 1989 r.,
- zna postacie: Lecha Wałęsy, gen. Wojciecha Jaruzelskiego, ks. Jerzego Popiełuszki
- zna pojęcia: NSZZ „Solidarność”, stan wojenny, EWG, Unia Europejska, euro
- opisuje fotografię ze strajku w Stoczni Gdańskiej
- wymienia na podstawie mapy z podręcznika państwa powstałe po 1989 r. w Europie Środkowowschodniej
- zna flagę Unii Europejskiej
- podaje na podstawie mapy nazwy państw UE, zaznaczając kraje, które dołączyły do niej w 2004 r.
- wymienia przykłady amerykańskich osiągnięć technicznych
- tłumaczy, czym jest terroryzm
- na podstawie ilustracji z podręcznika omawia największe zagrożenia cywilizacyjne dla zdrowia ludzi
- zna pojęcia: telefonia komórkowa, internet i opisuje, do czego można wykorzystać internet w szkole
- wymienia wszystkie źródła informacji
- zna daty: 16 października 1978 r., 2 kwietnia 2005 r. oraz wie, jakich wydarzeń one dotyczą
- opisuje pielgrzymki Jana Pawła II na podstawie mapy z podręcznika

OCENA DOSTATECZNA (POZIOM PODSTAWOWY)

Uczeń:

- zna postacie: Jana Husa i Jana Gutenberga
- zna pojęcia: społeczeństwo stanowe, danina, dziesięcina, heretyk, autorytet, język łaciński, języki narodowe, renesans, humanizm
- wymienia przyczyny odkryć geograficznych i wie, jak średniowieczni Europejczycy wyobrażali sobie świat
- zna i zaznacza na osi czasu daty: 1492 r., 1498 r., 1517 r.
- zna postać Hernana Corteza
- wymienia pozytywne i negatywne skutki odkryć geograficznych
- wie, na czym polega teoria Mikołaja Kopernika

- wskazuje na mapie Europy kraje, w których przyjęto protestantyzm
- wie, skąd pochodzą informacje na temat życia dawnych mieszkańców Ameryki
- zna pojęcia: szlachta, przywilej, sejm walny, herb
- wskazuje i zaznacza na osi czasu daty: 1569 r., 1573 r., 1582 r., 1648 r., 1655 r., 1660 r., 1674 r. i 1683 r. oraz wie, jakich wydarzeń one dotyczą
- wymienia narodowości żyjące w granicach Rzeczypospolitej Obojga Narodów
- wymienia współczesne mniejszości narodowe w Polsce
- opisuje przebieg „potopu” szwedzkiego
- wymienia przyczyny wojen polsko-tureckich
- wskazuje na mapie imperium osmańskie i Wiedeń
- zna postać Ludwika XIV
- wymienia mocarstwa kolonialne XVII w.
- wymienia towary kolonialne
- zna pojęcia: absolutyzm, barok, sztukateria, martwa natura, sarmatyzm, oświecenie, „Wielka encyklopedia francuska”, klasycyzm, epidemia, rewolucja przemysłowa, maszyna parowa
- wymienia przykłady dwóch budowli w stylu barokowym (jednej w Polsce, drugiej za granicą)
- zna postacie: Jeana Jacques’a Rousseau, Woltera, Denisa Diderota, Izaaka Newtona, Gabriela Fahrenheita, Andersa Celsjusza, Jamesa Watta, Johna Kaya
- wymienia wybitnych twórców XVIII w.
- zna przyczyny wzrostu liczby ludności i wymienia największe miasta w XVIII-wiecznej Europie
- zaznacza na osi czasu datę 1776 r. i wie, z czym się ona wiąże
- wymienia zasługi Beniamina Franklina w działalności politycznej
- zna postacie: Augusta II, Augusta III, Stanisława Augusta Poniatowskiego, Stanisława Konarskiego, Tadeusza Rejtana
- wymienia żądania konfederacji barskiej oraz nazwisko jednego z jej przywódców
- wskazuje na mapie Polski ziemie utracone na rzecz poszczególnych zaborców
- wymienia przyczyny słabości Rzeczypospolitej
- zna postacie: Ignacego Krasickiego, Wojciecha Bogusławskiego, Canaletta, Stanisława Małachowskiego, Hugona Kołłątaja, Józefa i Andrzeja Załuskich
- zna pojęcia: Szkoła Rycerska, Komisja Edukacji Narodowej, Teatr Narodowy, Sejm Wielki, kadencja, konstytucja, biblioteka narodowa
- wymienia zmiany, jakie w Oświacie wprowadzili Stanisław August Poniatowski i KEN
- zna daty: 1773 r., 1788 -1792 r., 1791 r., 1793 r. i zaznacza je na osi czasu
- podaje reformy Sejmu Wielkiego
- wymienia postanowienia Konstytucji 3 maja
- wymienia przyczyny wybuchu powstania kościuszkowskiego
- wskazuje na mapie ziemie utracone po trzecim rozbiore Rzeczypospolitej
- zna datę 1789 r., 1805 r. i 1815 r. i zaznacza je na osi czasu
- wymienia przyczyny rewolucji francuskiej
- zna postacie: Ludwika XVI, Maksymiliana Robespierre’a
- wie, czym były i jakie zadania posiadały Stany Generalne
- zna prawa, które nadawała Francuzom Deklaracja Praw Człowieka i Obywatela
- wskazuje na mapie Europy Francję i Księstwo Warszawskie
- zna postacie: Aleksandra Grahama Bella, Thomasa Edisona, Alfreda Nobla, Marii Skłodowskiej-Curie, Karola Marksa, Fryderyka Engelsa, Giuseppe Garibaldi, Ottona von Bismarcka
- wie, czym są związki zawodowe i partie polityczne
- zna daty: 1870 r., 1871 r. i zaznacza je na osi czasu
- wymienia narody, które w XIX w. walczyły o niepodległość
- zna przyczyny wzrostu liczby ludności Europy i Afryki w XIX w.
- podaje sposoby spędzania wolnego czasu pod koniec XIX w.
- wskazuje na mapie posiadłości dwóch największych mocarstw kolonialnych i wymienia najbardziej skolonizowane kontynenty
- podaje korzyści, które państwa europejskie czerpały z posiadania kolonii
- wie, dlaczego uchwalono Powszechną Deklarację Praw Człowieka i Deklarację Praw Dziecka
- zna i zaznacza na osi czasu datę 1797 r., 1830 r., 1863 r.
- zna pojęcia: Legiony Polskie i wie, dlaczego powstały we Włoszech
- zna postacie: Piotra Wysockiego, Romualda Traugutta, księcia Adama Jerzego Czartoryskiego, Adama Mickiewicza, Juliusza Słowackiego, Fryderyka Chopina, Jana Matejki, Henryka Sienkiewicza
- zna pojęcia: powstanie narodowe, wojna partyzancka, emigracja
- wymienia przyczyny powstań narodowych w XIX w. na ziemiach polskich i skutki ich upadku
- wskazuje na mapie w podręczniku regiony świata, do których dotarli polscy emigranci
- wie, na czym polegały rusyfikacja i germanizacja

- opisuje sytuację robotników łódzkich na przełomie XIX i XX w.
- wymienia zawody wykonywane przez szlachtę przybywając do Łodzi
- zna i zaznacza na osi czasu daty: 1914 r., 1917 r., 1918 r.
- zna postacie: arcyksięcia Franciszka Ferdynanda, Włodzimierza Lenina, Józefa Stalina, Franklina Delano Roosevelta
- wskazuje na mapie w podręczniku Sarajewo, Bałkany, państwa centralne i alianckie
- zna pojęcia: bolszewicy, „orlęta lwowskie”, plebiscyt, rewolucja październikowa, propaganda, łagier, kołchoz, giełda, krach, bankructwo, „czarny czwartek”
- wskazuje na mapie granice II Rzeczypospolitej
- omawia okoliczności odzyskania przez Polskę niepodległości
- rozumie znaczenie bitwy warszawskiej dla losów państwa polskiego
- wskazuje na mapie w atlasie granice ZSRR
- wymienia przyczyny rewolucji w Rosji
- wymienia przyczyny i skutki wielkiego kryzysu gospodarczego
- charakteryzuje program polityczny niemieckich faszystów
- opowiada, jakie zmiany wprowadził Hitler po objęciu władzy w Niemczech
- wskazuje na mapie w atlasie obszary przyłączone do III Rzeszy
- zna i zaznacza na osi czasu daty: 1921 r., 1926 r., 1924 r., 1936 r.
- zna postacie: Józefa Piłsudskiego, Gabriela Narutowicza, Stanisława Wojciechowskiego, Ignacego Mościckiego, Władysława Grabskiego, Juliana Tuwima, Stefana Żeromskiego, Władysława Reymonta
- wymienia na podstawie mapy w podręczniku narody zamieszkujące II RP i miasta zamieszkałe przez Żydów
- wie, czego dotyczyły żądania niemieckie wobec Polski w 1939 r.
- wyjaśnia, jakie zagrożenie dla Polski stwarzał pakt Ribbentrop-Mołotow
- zna pojęcia: analfabeta, COP
- wymienia trudności, jakie towarzyszyły budowie II Rzeczypospolitej
- wskazuje na mapie w podręczniku COP, Wolne Miasto Gdańsk, Magistralę Węglową oraz najważniejsze ośrodki przemysłowe
- opisuje dziedziny, w których w okresie międzywojennym nastąpił znaczny rozwój techniki
- wskazuje na mapie w podręczniku kierunki ataku wojsk Niemiec i ZSRR oraz zajęte przez nie obszary
- zna i zaznacza na osi czasu datę 1 sierpnia 1944 r.
- zna pojęcia: Generalne Gubernatorstwo, mord w Katyniu, Armia Krajowa, Gestapo, Polskie Państwo Podziemne, Powstanie Warszawskie
- wskazuje na mapie w atlasie przebieg granicy między ZSRR a III Rzeszą po podziale Polski oraz tereny, na których działał ruch oporu w okupowanej Polsce
- wyjaśnia, w jaki sposób Polskie Państwo Podziemne walczyło z okupantami
- wyjaśnia, czym był holocaust
- podaje nazwiska znanych osób zamordowanych przez hitlerowców
- wymienia największe obozy koncentracyjne oraz obozy zagłady i wskazuje je na mapie
- zna i zaznacza na osi czasu daty: 6 czerwca 1944 r., 8–9 maja 1945 r., 6 i 9 sierpnia 1945 r.
- przedstawia ostatnie etapy II wojny światowej
- wie, co zdecydowało o kapitulacji Japonii
- zna postacie: gen. Władysława Sikorskiego, gen. Władysława Andersa, gen. Stanisława Maczka
- wskazuje na mapie w atlasie miejsca najważniejszych bitew na frontach II wojny światowej, w których uczestniczyli Polacy
- wymienia prześladowania stosowane, na co dzień przez Niemców wobec Polaków
- zna postacie: Winstona Churchilla, Fidela Castro
- zna pojęcia: NATO, Układ Warszawski, ONZ
- wskazuje na mapie NRD i RFN
- tłumaczy, na czym polegała zimna wojna
- wskazuje na mapie i wymienia po trzy państwa należące do Układu Warszawskiego i NATO
- wymienia kraje, w których doszło do walk między blokiem komunistycznym a kapitalistycznym
- zna postacie: Stanisława Mikołajczyka, prymasa Stefana Wyszyńskiego
- zna pojęcia: Ziemie Odzyskane, represje, opozycja, Państwowe Gospodarstwa Rolne (PGR), cenzura, kułak, NSZZ „Solidarność”, stan wojenny
- wskazuje na mapie w podręczniku ziemie utracone przez Polskę w wyniku II wojny światowej oraz Ziemie Odzyskane
- wymienia sposoby prześladowania opozycji przez komunistów i podaje przykłady łamania praw człowieka w latach 40. i 50.
- wskazuje na mapie w atlasie kierunki przesiedleń
- wie, na czym polegało upaństwowienie gospodarki (nacjonalizacja)
- zna i zaznacza na osi czasu daty: czerwiec 1956 r., grudzień 1970 r., 1980 r., 13 grudnia 1981 r., 1989 r., 1991 r.

- zna postacie: Lecha Wałęsy, gen. Wojciecha Jaruzelskiego, ks. Jerzego Popiełuszki, Ronalda Reagana, Michała Gorbaczowa
- podaje przyczyny protestów społecznych przeciwko komunistycznej władzy
- wymienia na podstawie tekstu źródłowego represje stosowane przez komunistów w stosunku do strajkujących
- zna pojęcia: wyścig zbrojeń, „pierestrojka”, okrągły stół
- wie, jakie wydarzenia przyczyniły do upadku komunizmu
- wymienia postanowienia traktatu z Maastricht
- zna i zaznacza na osi czasu datę 11 września 2001 r.
- wyjaśnia, na czym polega amerykańskizacja kultury światowej
- zna postać Alexandra Fleminga
- zna pojęcia: profilaktyka, choroby cywilizacyjne
- omawia opiekę zdrowotną i higienę przed wiekami
- podaje, co miało największy wpływ na wzrost liczby ludności na świecie
- zna zadania telewizji
- wymienia najnowsze osiągnięcia nauki w dziedzinie telekomunikacji oraz komputerów

OCENA DOBRA (POZIOM ROZSZERZAJĄCY)

Uczeń:

- charakteryzuje wpływ Jana Husa i Jana Gutenberga na zmianę światopoglądu ludzi epoki średniowiecza
- wyjaśnia, czym zajmowali się przedstawiciele poszczególnych stanów
- wymienia głównych odkrywców i ich dokonania i podejmuje próbę uporządkowania tych informacji w postaci tabeli
- wskazuje na mapie nowo odkryte lądy oraz trasy, które przebyli Vasco da Gama, Krzysztof Kolumb i Ferdynand Magellan
- wyjaśnia wpływ odkryć geograficznych na wyobrażenia ludzi o świecie
- wymienia państwa, które brały udział w odkryciach geograficznych
- formułuje proste wnioski dotyczące niewolnictwa
- wskazuje na mapie obszary zajmowane przez Azteków, Majów i Inków
- wymienia, co najmniej dwa dzieła twórców renesansu
- wyjaśnia znaczenie pojęć: humanizm, mecenat
- wyjaśnia przyczyny i skutki reformacji
- rozumie, na czym polegała kontrreformacja oraz czym był zakon jezuitów
- opisuje na podstawie fotografii w podręczniku wnętrze kościoła protestanckiego
- opisuje okoliczności pojawienia się Indian w Ameryce i przedstawia ich wierzenia
- tłumaczy, na czym polegała przemiana rycerstwa w stan szlachecki
- wyjaśnia, czym była demokracja szlachecka
- ocenia pozytywne i negatywne skutki unii lubelskiej
- wskazuje na mapie skupiska wyznawców różnych religii w XVI-wiecznej Rzeczypospolitej
- przedstawia przyczyny i skutki XVII- -wiecznych wojen Rzeczypospolitej
- na podstawie podręcznika i innych źródeł tworzy proste drzewo genealogiczne dynastii Wazów
- omawia rolę Stefana Czarnieckiego w czasie wojny ze Szwecją
- wskazuje na mapie miejsca najważniejszych bitew w XVII w.
- opisuje uzbrojenie husarii na podstawie ilustracji w podręczniku
- charakteryzuje władzę, jaką sprawował Ludwik XIV
- wyjaśnia, skąd sprowadzano towary do Europy
- porównuje sztukę baroku i renesansu
- opisuje rozwój literatury i teatru w epoce baroku
- wyjaśnia, dlaczego wielu twórców oświecenia krytykowało Kościół
- uzasadnia, dlaczego oświecenie odgrywało ważną rolę w postępie nauki
- charakteryzuje styl klasycyzm i omawia tematykę malarstwa klasycystycznego
- opisuje życie codzienne i ubiór w XVIII w., porównuje je z czasami współczesnymi
- wie, co spowodowało rozwój miast w XVIII w. i jakie zaszły w nich zmiany
- porównuje na podstawie ilustracji organizację pracy w warsztacie rzemieślniczym, warsztacie nakładczym, manufakturze i fabryce
- wyjaśnia wpływ rozwoju przemysłu na życie codzienne ludzi w XIX w.
- charakteryzuje główne postanowienia Konstytucji Stanów Zjednoczonych
- wskazuje na mapie stany, które przyjęły Deklarację Niepodległości
- wymienia prawa przysługujące obywatelom według Deklaracji Niepodległości
- dzieli przyczyny upadku Rzeczypospolitej na wewnętrzne i zewnętrzne
- dokonuje prostej analizy tekstu hymnu Szkoły Rycerskiej
- wskazuje na mapie Rzeczypospolitej ziemie utracone podczas pierwszego, drugiego i trzeciego rozbioru

- ocenia rezultaty, jakie przyniosła reforma oświaty
- wymienia słynnych Polaków, którzy dążyli do przeprowadzenia reformy państwa
- wyjaśnia, dlaczego rocznica uchwalenia Konstytucji 3 maja jest obecnie Świętem Narodowym
- wyjaśnia, dlaczego Tadeusz Kościuszko wydał Uniwersał połaniecki
- analizuje tekst przysięgi Tadeusza Kościuszki
- opisuje dzieje Biblioteki Załuskich
- porównuje zasady zachowania się w bibliotece dawnej i współczesnej
- wyjaśnia przyczyny rewolucji francuskiej i zna hasła rewolucji francuskiej
- analizuje tekst źródłowy dotyczący Deklaracji Praw Człowieka i Obywatela
- tworzy kalendarium epoki napoleońskiej
- opowiada o XIX-wiecznych wynalazkach, które są stosowane do dziś
- opisuje początki motoryzacji
- odróżnia odkrycie od wynalazku
- wyjaśnia, co to jest Nagroda Nobla i w jakich dziedzinach jest przyznawana
- wyjaśnia, o jakie prawa walczyli robotnicy i wymienia kilka praw, które współcześnie posiadają pracownicy
- wie, czym są socjalizm i komunizm
- wyjaśnia pojęcie: naród
- opowiada, jaką rolę w zjednoczeniu swoich państw odegrali Giuseppe Garibaldi i Otto von Bismarck
- porównuje życie codzienne Europejczyków z drugiej połowy XIX w. i początków XXI w.
- wyjaśnia różnice między strojami z XIX w. i współczesnymi
- wie, czym charakteryzuje się grupa społeczna zwana inteligencją
- wyjaśnia, czym na terenach podbitych różniło się życie ludności miejscowej od życia kolonistów
- sporządza notkę biograficzną Janusza Korczaka, korzystając z różnych źródeł
- opowiada o Księstwie Warszawskim i Królestwie Polskim
- wskazuje na mapie w atlasie Włochy, Księstwo Warszawskie i Rosję
- zna pojęcia: dyktator, branka
- porównuje sytuację Polaków przed powstaniem i po ich upadku
- wskazuje na mapie w atlasie kilka miejsc bitew stoczonych przez powstańców w XIX w.
- rozumie pojęcia: praca u podstaw, twórczość „ku pokrzepieniu serc”
- wyjaśnia, dlaczego polscy uchodźcy po powstaniu listopadowym zostali nazwani Wielką Emigracją
- opowiada o roli sztuki polskiej pod zaborami
- porównuje sytuację Polaków w różnych zaborach i wyjaśnia, na czym polegała autonomia w Galicji
- wyjaśnia, co zdecydowało o tym, że Łódź rozwinęła się w duży ośrodek przemysłowy
- wymienia grupy społeczne zamieszkujące Łódź w XIX w. • opisuje na podstawie tekstu źródłowego z podręcznika, jak wyglądał teren, na których toczono walki w czasie I wojny światowej
- wymienia warunki traktatu pokojowego z Niemcami
- podaje nazwy państw powstałych w Europie po I wojnie światowej
- wyjaśnia, jakie były skutki I wojny światowej
- przedstawia przebieg polsko-niemieckiego sporu o Śląsk
- wymienia cechy państwa totalitarnego
- tłumaczy, czemu służyła propaganda w ZSRR
- wyjaśnia skutki przejęcia przez państwo komunistyczne gospodarstw i fabryk
- zna pojęcia: kredyt, inwestycje, internowanie, eskadra
- wyjaśnia przyczyny wybuchu II wojny światowej i klęski Polski we wrześniu 1939 r.
- opowiada o roli ludności cywilnej podczas kampanii wrześniowej
- opowiada o sytuacji gospodarczej na świecie po I wojnie światowej
- charakteryzuje poglądy polityczne Hitlera oraz ocenia ich skutki oraz ocenia stosunek hitlerowców do Żydów
- opowiada, jaki sposób sprawowania rządów wprowadziła Konstytucja marcowa
- wymienia na podstawie tekstu źródłowego obowiązki prezydenta Rzeczypospolitej
- wyjaśnia, jakie zmiany w ustroju Polski spowodował przewrót majowy
- tłumaczy, dlaczego powstał port w Gdyni, a w całym kraju przeprowadzano liczne inwestycje gospodarcze
- na podstawie tekstu źródłowego wyjaśnia znaczenie reformy skarbu
- wyjaśnia znaczenie pojęcia „szalone lata dwudzieste”
- wymienia i wskazuje na mapie w atlasie państwa totalitarne
- charakteryzuje faszyzm we Włoszech
- wymienia grupy ludności polskiej, które były więzione i wywożone w głąb ZSRR i wyjaśnia, jaki los spotkał jeńców polskich, którzy trafili do radzieckiej niewoli
- opowiada o prześladowaniach Polaków na terenach podbitych przez Niemcy i ZSRR i wie, na podstawie tekstu źródłowego, jakie skutki przyniosły niemieckie wysiedlenia na Zamojszczyźnie
- ocenia znaczenie i skutki powstania warszawskiego
- zna postać Janusza Kusocińskiego
- ocenia postawę Polaków wobec holocaustu

- wymienia mocarstwa alianckie uczestniczące w konferencji w Jałcie i wyjaśnia, jakie decyzje dotyczące Polski zapadły na konferencji w Jałcie
- ocenia skutki użycia przez USA bomby atomowej w Japonii
- wyjaśnia, jak doszło do utworzenia w ZSRR Armii Polskiej pod dowództwem gen. Władysława Andersa, a jak do powstania Wojska Polskiego
- zna pojęcie: eksterminacja
- wyjaśnia, w jaki sposób Polacy przeciwstawiali się hitlerowskiemu okupantowi
- opowiada o niemieckiej propagandzie
- wyjaśnia, w jaki sposób ZSRR kontrolował państwa Europy Środkowowschodniej
- rozumie, jaki cel miała pomoc gospodarcza USA dla krajów Europy Zachodniej
- wyjaśnia, w jakim celu powołano ONZ
- opisuje represje komunistów wobec opozycji w PRL, omawia, w jakich okolicznościach komuniści wygrali wybory do sejmiku w 1947 r.
- charakteryzuje na podstawie fotografii z podręcznika komunistyczny plakat propagandowy
- wyjaśnia, jakie skutki przyniosło upaństwowienie gospodarki w Polsce
- ocenia postawę władz komunistycznych wobec społeczeństwa polskiego
- rozumie, dlaczego komuniści kierowali swoją propagandą głównie do młodzieży
- zna i zaznacza na osi czasu daty: marzec 1968 r., czerwiec 1976 r.
- zna pojęcie: delegalizacja
- opisuje okoliczności powstania „Solidarności” i charakteryzuje stan wojenny
- wyjaśnia, dlaczego zamordowano ks. Jerzego Popiełuszkę
- wyjaśnia, co doprowadziło do rozpadu Związku Radzieckiego
- analizuje fotografie z podręcznika ilustrujące koniec komunizmu w Polsce
- wymienia korzyści odnoszone przez państwa należące do Unii Europejskiej
- opowiada, skąd bierze się wrogość wielu Arabów do Stanów Zjednoczonych
- ocenia pozytywne i negatywne skutki amerykańskiej kultury
- wyjaśnia, dlaczego Polska dążyła do wstąpienia do NATO
- wskazuje korzyści związane z obecnością Polski w Unii Europejskiej
- porównuje higienę dawniej i dziś
- wie, czym jest alergia
- wyjaśnia, dlaczego szybki i łatwy dostęp do informacji jest ważny dla rozwoju nauki i cywilizacji
- wie, co było głównym źródłem informacji w XIX w.
- wie, co oznacza sformułowanie „globalna wioska”
- opisuje zamach na Jana Pawła II

OCENA BARDZO DOBRA (POZIOM DOPEŁNIAJĄCY)

Uczeń:

- ocenia, jaki wpływ na myślenie i życie Europejczyków miało wynalezienie druku
- tłumaczy, dlaczego podbój kosmosu można porównuje do odkryć geograficznych
- na podstawie różnych źródeł sporządza notkę biograficzną Krzysztofa Kolumba
- wyjaśnia znaczenie kolonii dla państw europejskich w XVI w.
- na podstawie dodatkowych informacji sporządza notkę biograficzną wybranego twórcy renesansu
- wyjaśnia, czym charakteryzowała się epoka renesansu
- wyszukuje informacje na temat wyznań i religii obecnych w najbliższej okolicy
- podaje na podstawie aktualnych wiadomości ze świata jeden przykład łamania prawa do wolności wyznania
- tłumaczy przyczyny gospodarczej potęgi szlachty
- wyciąga proste wnioski dotyczące różnic pomiędzy demokracją szlachecką a demokracją współczesną
- omawia, co zagwarantowała szlachcie konfederacja warszawska
- charakteryzuje prawa mniejszości narodowych we współczesnej Polsce
- ocenia skutki XVII-wiecznych wojen
- potrafi wskazać wpływ kolonializmu na życie w ówczesnej Europie i na innych kontynentach
- zna i charakteryzuje wybranego przedstawiciela sarmatyzmu w kulturze polskiej
- wyszukuje informacje z różnych źródeł na temat wybranej postaci z epoki Oświecenia
- charakteryzuje wpływ przemysłu na środowisko naturalne, w przeszłości i współcześnie
- wyszukuje w różnych źródłach informacje na temat udziału Polaków w wojnie o niepodległość Stanów Zjednoczonych
- ocenia rolę szlachty w procesie pierwszego rozbioru Rzeczypospolitej
- przedstawia postawę Tadeusza Rejtana
- wyszukuje w różnych źródłach informacje na temat twórców epoki stanisławowskiej
- wyjaśnia rolę, jaką odegrały obrazy Canaletta podczas odbudowy Warszawy
- dostrzega związek pomiędzy wykształceniem obywateli a odpowiedzialnością za państwo

- dokonuje porównania Konstytucji 3 maja i współczesnej konstytucji z 1997 r.
- dokonuje oceny przyczyn upadku Polski
- ocenia znaczenie Biblioteki Załuskich dla kultury Polski
- opisuje rządy terroru wprowadzone we Francji podczas rewolucji
- ocenia znaczenie rewolucji francuskiej dla Europy
- ocenia znaczenie Napoleona i epoki napoleońskiej dla Europy
- wyjaśnia, jakie były skutki rozwoju badań naukowych
- wymienia kilku polskich noblistów
- wyjaśnia, jaką rolę w powstaniu państw trzeciego świata odegrał kolonializm
- odszukuje informacje na temat państw, w których współcześnie łamane są prawa człowieka
- wyjaśnia główne zasady funkcjonowania Księstwa Warszawskiego na podstawie analizy jego konstytucji
- wyjaśnia, dlaczego książe Józef Poniatowski uważany jest za bohatera narodowego
- tłumaczy, dlaczego Polacy walczyli po stronie Napoleona Bonaparte
- ocenia, jakie znaczenie dla historii Polski miały powstania narodowe
- tłumaczy, dlaczego Polacy zrezygnowali z walki zbrojnej na rzecz realizacji haseł epoki pozytywizmu
- zna postać Franciszka Stefczyka i Izraela Poznańskiego
- ocenia wpływ I wojny światowej na losy Polski analizuje kierunek ofensywy wojsk bolszewickich oraz wskazuje miejsce bitwy warszawskiej,
- opowiada, jak Stalin traktował swoich przeciwników politycznych
- wyjaśnia na przykładzie Pawlika Morozowa, jaki wpływ miał komunizm na życie dzieci i młodzieży w ZSRR
- tłumaczy, w jaki sposób w latach 30. próbowano zwalczać skutki kryzysu
- wymienia sposoby pomocy dla bezrobotnych stosowane obecnie w Polsce
- samodzielnie wyszukuje w różnych źródłach informacje na temat Adolfa Hitlera
- ocenia politykę Wielkiej Brytanii i Francji wobec III Rzeszy
- ocenia sytuację międzynarodową Rzeczypospolitej przed wybuchem II wojny światowej
- wyjaśnia znaczenie edukacji dla rozwoju państwa na przykładzie II RP
- ocenia postawę Polaków podczas ataku Niemiec
- opisuje życie ludzi w trakcie okupacji hitlerowskiej na podstawie wojennych losów członka swojej rodziny lub postaci z podręcznika
- zna miejsca związane z martyrologią II wojny światowej w swojej okolicy
- wyszukuje w różnych źródłach informacje na temat strat ludnościowych podczas II wojny światowej
- ocenia wkład Polaków w zwycięstwo aliantów w II wojnie światowej
- ocenia postawę prymasa Stefana Wyszyńskiego wobec komunizmu
- wskazuje współczesny przykład łamania praw człowieka
- odszukuje w różnych źródłach informacje o wydarzeniach w kopalni „Wujek” w 1981 r.
- tłumaczy symboliczne znaczenie zburzenia muru berlińskiego
- zna postacie: Jeana Monneta, Roberta Schumana
- zna pojęcie: EWWiS
- wyjaśnia, w jaki sposób miały być realizowane cele wymienione w traktacie rzymskim
- ocenia pozytywne i negatywne skutki amerykańskiej kultury
- wymienia kilka chorób cywilizacyjnych i wyjaśnia, jak można im zapobiegać
- wymienia pozytywne i negatywne skutki globalizacji
- przedstawia poglądy antyglobalistów
- ocenia stosunek papieża Jan Pawła II do innych wyznań oraz wpływ na świat jego pontyfikatu

OCENA CELUJĄCA (POZIOM WYKRACZAJĄCY)

Uczeń:

- posiada umiejętności wykraczające poza w/w poziomy
- rozwija własne zainteresowania historyczne,
- osiąga sukcesy w konkursach historycznych,
- nie posiada braków w prowadzonym zeszycie przedmiotowym i zeszycie ćwiczeń i wykonuje w nich zadania dodatkowe
- współpracuje z nauczycielem w przygotowaniu zajęć opartych na twórczym rozwiązywaniu problemów,
- potrafi wykorzystywać nabytą wiedzę na lekcjach innych przedmiotów